

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 mai

Seria I, Anul XVII, Nr. 11 (191), 2009

COMEMORAREA MARTIRILOR



Din sumar:

Papa Benedict al XVI-lea acordul darul indulgențelor, - pag. 3;

Sfântul Pavel, mare speranță pentru ecumenism - pag. 6;

Andrei Mureșanu - 146 de ani de la moarte - pag.10;

Educație și moralitate - pag. 15

Declarația

**Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite
cu Roma, Greco-Catolică,
privind alegerile europene din 4-7 iunie 2009**

Cristos a înviat!

Sinodul Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, reunit la Blaj, îndeamnă pe fiecare creștin și pe toți oamenii de bună credință să-și exercite dreptul și responsabilitatea de a participa la vot, pentru alegerile Europarlamentare din 7 iunie 2009.

Creștinii trebuie să aibă un rol activ și esențial în redescoperirea "sufletului creștin al Europei". De aceea, Vă îndemnăm să participați la alegeri și să acordați votul Dumneavoastră acelor candidați care promovează valorile demnității umane, sprijină familia și respectă viața; care promovează binele comun, dreptatea bazată pe adevăr și solidaritatea cu cei lipsiți; care promovează pacea, valorile eticii creștine și Creația lui Dumnezeu.

Biserica Greco-Catolică recunoaște dreptul fundamental al oricărui credincios și responsabilitatea asumării unei opinii politice proprii, conform valorilor evanghelice și propriiei conștiințe.

Spiritul Sfânt, în lumina Învierii Domnului, să trimită harurile Sale peste fiecare dintre noi, pentru a da votul acelor candidați care vor purta aceste valori în Parlamentul European.

† **LUCIAN**
Arhiepiscop Major

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator,

Ioan F. Pop: secretar de redacție.

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Nicolae Costruț, pr. Ioan Erdeli,
Maria-Mirela Filimon, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Alexandru Toma

Str. Borsecului Bl. X16, Ap. 30
Tel: 0259.472.823; 0741.933.193

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Pelerinaj la Sighet

9 Mai 2009... Multă Lumină... Pelerini ce pornesc în rugăciune de la închisoarea din Sighet spre Cimitirul de la periferia orașului... Acolo unde se odihnesc - în morminte anonime - martirii... Morți pentru credința lor... Sămânță căzută în pământ roditor... Forța noastră de înnoire pe linia ascendentă a vieții...

*"Episcopii-n lanțuri cu crucea pe umăr,
ca Tine Isuse-s discipolii Tăi:*

*Apostoli în jertfă, chemare și număr
dar fără să aibă vreun Iuda-ntre ei"...*

(Ioan Ploscaru, Episcop Greco-Catolic, Pentru Tine Doamne, *Cruci de gratii*).

Biserica Română Unită cu Roma (Greco-Catolică) îi comemorează în fiecare an pe cei care au reușit să strige din tăcere, sperând în iubire, chiar și atunci când durerea i-a copleșit... Și nu au trădat!... Astfel, Sfânta Liturghie, pontificată de Arhiepiscopul Major Lucian Mureșan a fost oficiată împreună cu Arhieri și preoți catolici din țară (Preasfinția Sa Ioan Șișeștean, Preasfinția Sa Vasile Bizău, Preasfinția Sa Jenő Schonberger, Monseniorul Florian Gui - vicar general de Oradea, Monseniorul Simion Ilieș - vicar general de Baia Mare și Monseniorul Ioan Fărcaș - vicar mitropolitan).

Celor aproape 100 de preoți li s-au alăturat măicuțe și călugări din diverse congregații greco și romano-catolice din România și Italia, precum și diferite asociații religioase, cum ar fi AGRU Maramureș. Au fost prezenți peste o mie de pelerini, veniți din întreg Maramureșul (inclusiv din dreapta Tisei), din județele învecinate sau din diferite colțuri ale țării. (...)

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne trimită Binecuvântarea Sa!

AGRU Maramureș
www.bru.ro



Papa Benedict al XVI-lea acordă darul indulgențelor pentru Anul Sacerdotal 19 iunie 2009-19 iunie 2010



Anul Sacerdotal va începe în data de 19 iunie și se va încheia la 19 iunie 2010. Decretul Penitențieriei Apostolice, făcut cunoscut marți 12 mai, precizează modalitățile pentru a dobândi indulgențele. Iată textul Decretului semnat de Penitențierul Major, cardinalul american James Francis Stafford și de Regentul departamentului de for interior, mons. Gianfranco Girotti:

Este iminentă ziua în care se vor comemora cei 150 de ani de la pioasa trecere la cer a Sfântului Ioan Maria Vianney, Paroh de Ars, care aici pe pământ a fost un admirabil model de adevărat Păstor în serviciul turmei lui Cristos. Deoarece exemplul său este apt să-i stimuleze pe credincioși, în primul rând pe preoți, ca să imite virtuțile sale, Suveranul Pontif Benedict al XVI-lea a stabilit ca, pentru această ocazie, de la 19 iunie 2009 până la 19 iunie 2010 să fie celebrat în toată Biserica un special An Sacerdotal, în timpul căruia preoții să stăruie din ce în ce mai mult în fidelitatea față de Cristos prin pioase meditații, exerciții sacre și alte opere potrivite. Această perioadă sacră va începe odată cu solemnitatea Preasfintei Inimi a lui Isus, zi de sanctificare sacerdotală, când Suveranul Pontif va celebra Vesperle în prezența relicvelor sacre ale Sfântului Ioan Maria Vianney, purtate la Roma de episcopul de Belley-Ars. Tot Fericitul Părinte va încheia Anul Sacerdotal în Piața San Pietro, în prezența unor preoți provenind din toată lumea, care vor reînnoi fidelitatea față de Cristos și legătura fraternității.

Preoții să se străduiască, prin rugăciuni și fapte bune, pentru a dobândi de la Marele și Veșnicul Preot Cristos harul de a străluci prin credință, nădejde și dragoste și prin celelalte virtuți, și să arate aceasta prin conduita vieții, dar și prin aspectul exterior că sunt pe deplin dedicați binelui spiritual al poporului; ceea ce Biserica a avut mereu la inimă mai presus de orice alt lucru.

Pentru a obține cât mai bine scopul dorit, va servi mult darul Indulgențelor, pe care Penitențieria Apos-

tolică prin prezentul decret emis în conformitate cu voința augustului Pontif, împarte cu dărnicie în timpul Anului Sacerdotal.

A. - Preoților cu adevărat căiți, care în oricare zi vor recita cu devoțiune cel puțin Laudele de dimineață sau Vesperle în fața Preasfântului Sacrament, expus adorației publice sau depus în tabernacol, și, după exemplul Sfântului Ioan Maria Vianney, se vor oferi cu suflet disponibil și generos celebrării sacramentelor, mai ales a Mărturisirii sau Spovezii, le este împărțită cu milostivire în Dumnezeu Indulgența plenară, pe care o vor putea aplica și confrăților răposați în forma de mijlocire, dacă, în conformitate cu dispozițiile în vigoare, se vor apropia de spovada sacramentală și de Ospățul euharistic și se vor ruga după intențiile Sfântului Părinte. În afară de aceasta, preoților le este acordată Indulgența parțială, aplicabilă de asemenea confrăților răposați, ori de câte ori vor recita cu evlavie rugăciuni aprobate în forma convenită pentru a duce o viață sfântă și îndeplini cu sfințenie slujirile încredințate lor.

B.- Tuturor credincioșilor cu adevărat căiți care, în biserică sau oratoriu, vor lua parte cu devoțiune la dumnezeiasca Jertfă a Liturghiei și vor oferi, pentru preoții Bisericii, rugăciuni către Isus Cristos, Marele și Veșnicul Preot, și oricare faptă bună săvârșită în acea zi, pentru ca să-i sfințească și să-i plăsmuiască după Inima Sa, este acordată indulgența plenară, cu condiția să fi ispășit propriile păcate prin pocăința sacramentală și înălțat rugăciuni după intenția Sfântului Părinte: în zilele în care se deschide și se închide Anul Sacerdotal, în ziua celei de-a 150-a aniversări a pioasei treceri din lume a Sfântului Ioan Maria Vianney, în prima joi a lunii sau în oricare altă zi stabilită de Ordinarii locurilor pentru utilitatea credincioșilor.

Va fi oportun ca, în bisericile catedrale și parohiale, să fie preoții înșiși puși pentru grija pastorală, să conducă public aceste exerciții de evlavie, să celebreze Sfânta Liturghie și să spovedească credincioșii.

Vârstnicilor, bolnavilor și tuturor celor care din motive legitime nu pot ieși din casă, cu sufletul detașat de orice păcat și cu intenția de a îndeplini, îndată ce va fi posibil, cele trei condiții obișnuite, în propria casă sau acolo unde piedica îi reține, va fi deopotrivă Indulgența plenară dacă, în zilele precizate mai sus, vor recita rugăciuni pentru sfințirea preoților, și vor oferi cu încredere lui Dumnezeu prin intermediul Maria, Regina Apostolilor, bolile și necazurile vieții lor.

În fine, este acordată indulgența parțială tuturor credincioșilor ori de câte ori vor recita cu devoțiune cinci Tatăl Nostru, Bucură-te Marie și Slavă Tatălui, sau o altă rugăciune aprobată în acest scop, în cinstea Preasfintei Inimi a lui Isus, pentru a obține ca preoții să se păstreze în curăție și în sfințenie de viață.

Prezentul decret este valabil pentru toată durata Anului Sacerdotal. În pofida oricărei alte dispoziții contrare.

Universitatea AGRU la Oradea

Comunicat

Membrii Comitetului Director Național AGRU, precum și aproximativ 70 de delegați din cele 5 Eparhii și din Vicariatul de București, s-au întâlnit la Oradea – în incinta Facultății de Teologie Greco-Catolică - în perioada 24-25 aprilie 2009, pentru a participa la lucrările Universității AGRU prilejuate de aniversarea a 80 de ani de la înființarea asociației.

Lucrările au debutat cu Sfânta Liturghie celebrată în Capela Facultății de către asistenții spirituali prezenți, continuată cu rugăciunea parastasului în memoria celor care în urmă cu 80 de ani au pus piatra de temelie a asociației.

Președintele asociației, dr. Alin Tat a salutat participanții, a mulțumit organizatorilor și a dat citire mesajului trimis de către președinta ACRO, Oana Tudece.

PSS Virgil, episcop de Oradea, prezent la lucrări, a rostit un cuvânt de învățătură plecând de la motto-ul întâlnirii: „Mulțumită să-i fie însă Dumnezeu care pururea ne duce la biruință în Cristos și prin noi revarsă pretutindeni mireasma cunoașterii sale”(2 Cor 2,14). În continuare, s-a adresat participanților asistentul spiritual național, pr. Coriolan C. Mureșan.

Momente din istoria AGRU la nivel național și momente din istoria AGRU în Eparhia de Oradea au fost evocate în comunicările susținute de doamna Iudita Călușer, cercetător la Muzeul Țării Crișurilor, domnul prof. Blaga Mihoc, cercetător la Muzeul de istorie Vulcan, domnul conferențiar Corneliu Crăciun, doctor în istorie, preot dr. Anton Rus de la Departamentul Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică a Universității Babeș-Bolyai și domnul prof. dr. Ion Buzași de la Universitatea 1 Decembrie din Alba Iulia.

La finalul sesiunii de comunicări un grup de elevi de la Liceul greco-catolic din Oradea a prezentat un emoționant moment artistic. Lucrările Universității de vară au fost continuate de o întâlnire de lucru a membrilor Comitetului Director Național. În prima parte a întâlnirii a fost prezentată reorganizarea Comitetului Director eparhial AGRU Oradea, precum și situația AGRU în protopopiatele Șimleu, Zalău, Tășnad, Beiuș, Valea lui Mihai.

În a doua parte a întâlnirii au fost discutate probleme organizatorice: finanțe, stadiul alcătuirii unei broșuri de prezentare a asociației, sigla AGRU, activități din calendarul AGRU 2009: 8-10 mai – aniversarea a 10 ani de la vizita papei Ioan Paul al II-lea în România – pelerinaje la Sighet și la București; 5-7 iunie – curs de formare pentru adulți la Gioseni, 22-26 iulie -



Întâlnirea Națională a Tineretului Catolic (INTC) de la Baia Mare, 2-7 august Campusul ACRO de la Snagov, 5-6 septembrie la Cluj Napoca – lansarea Proiectului Formativ, 7 noiembrie la Lugoj-întâlnirea CD pentru fixarea activităților pentru 2010.

Cei 23 de delegați și asistenți spirituali au vizitat biserici și monumente aflate în patrimoniul Bisericii Greco-Catolice: Mănăstirea franciscană Maica Domnului alături de care se află monumentul ridicat în memoria celor care și-au jertfit viața pentru credință – episcopi, preoți, credincioși –, Liceul greco-catolic „Don Orione”, biserica cu hramul „Duminica tuturor sfinților”, Catedrala greco-catolică „Sfântul Nicolae” – prilej cu care au făcut o scurtă vizită Prea Sfințitului Virgil Bercea – și palatul episcopal aflat în curs de restaurare.

Următoarea întâlnire a Comitetului Director Național va avea loc în perioada 5-6 septembrie 2009, la Cluj Napoca, ocazie cu care se va lansa și Proiectul Formativ al ACRO.

Cecilia Frățilă,
secretara AGRU național



Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică

Sinodul Episcopilor

Comunicat

Sinodul Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, s-a întrunit în prima sesiune ordinară a acestui an, la Blaj, în perioada 4-6 mai a.c.

La lucrările Sinodului au participat următorii membri ai Sinodului Episcopilor: Preafericirea Sa LUCIAN MUREȘAN, Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică; PSS VIRGIL BERCEA, Episcop Eparhial de Oradea; PSS FLORENTIN CRIHĂLMEANU, Episcop Eparhial de Cluj-Gherla; PSS ALEXANDRU MESIAN, Episcop Eparhial de Lugoj; PSS IOAN ȘIȘEȘTEAN, Episcop Eparhial de Maramureș; PSS MIHAI FRĂȚILĂ, Episcop auxiliar de Alba Iulia și Făgăraș, și PSS VASILE BIZĂU, Episcop al Curiei Arhiepiscopale Majore. A absentat justificat PSS JOHN MICHAEL BOTEAN, Episcop eparhial de St. George în Canton, Ohio (SUA);

Sesiunea sinodală a fost precedată de celebrarea unui Te Deum Laudamus în Catedrala Arhiepiscopală "Sfânta Treime", lucrările Sinodului Episcopilor fiind puse sub grija Mântuitorului Cristos, a cărui Înviere o celebrăm în aceste zile.

Sinodul a avut un profund caracter decizional, adoptând o serie de documente cu caracter liturgico-spiritual care au scopul de a uniformiza disciplina liturgică, aducând clarificări asupra unor chestiuni practice ce tind la evitarea și îndepărtarea abuzurilor: astfel au fost adoptate de către Sinod trei documente elaborate în cadrul Comisiei Sinodale Liturgice. Este vorba de documentele „Calendarul Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică - Reguli generale pentru uniformizare”, „Postul și ajunul în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică” și „Veșmintele liturgice în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică”, care au fost adoptate de către Sinod și care urmează să fie publicate prin decret din partea Preafericirii Sale Lucian, Arhiepiscopul Major, urmând astfel să constituie parte integrantă din Dreptul Particular al Bisericii Greco-Catolice din România.

Considerând campania electorală premergătoare alegerilor pentru Parlamentul European, prin Declarația Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, privind alegerile europene din 4-7 iunie 2009, Nr. 33/06.05.2009, Sinodul „îndeamnă pe fiecare creștin și pe toți oamenii de bună credință să-și exercite dreptul și responsabilitatea de a participa la vot, pentru alegerile Europarlamentare” [...] Sinodul a mai discutat chestiuni referitoare la cauza de beatificare a Episcopilor Greco-Catolici – aceasta găsindu-se foar-



te aproape de ultima sa fază -; chestiuni patrimoniale sau de reformare a sistemului de învățământ universitar pentru Seminariile Teologice Eparhiale; probleme legate de organizarea Diasporei.

Ca răspuns la invitația Preafericirii Sale Gregorios III, Patriarhul Bisericii Greco-Catolice Melkite de a participa la ceremoniile de încheiere ale Anului Sfântului Paul în perioada 26-29 iunie la Damasc (Siria), Sinodul Episcopilor a decis ca din delegația Bisericii Greco-Catolice din România să facă parte la aceste ceremonii PSS Virgil, Secretarul Sinodului Episcopilor și PSS Florentin, Episcop Eparhial de Cluj-Gherla.

Sinodul Episcopilor a mai analizat raportul de activitate al "Romanian Greek-Catholic Association", și a dat curs pozitiv solicitării Pr. Cristian Terheș, Președintele acesteia, de a fi prelungită delegația de reprezentare a intereselor legitime ale Bisericii Greco-Catolice în chestiuni legate de tema protecției libertăților instituționale și a dreptului de proprietate ale acesteia.

Membrii Sinodului au participat de asemenea la vernisajul Expoziției Foto organizate cu sprijinul Asociației Culturale OpenArt București și a Primăriei Municipiului Blaj în Aula Magna a Facultății de Teologie Greco-Catolică, cu ocazia împlinirii unui deceniu de la vizita Papei Ioan Paul II în România, și au vizitat Sediul în fază de reabilitare al Curiei Arhiepiscopale Majore.

Încredințate grijii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, lucrările Sinodului, aflate la ce-a de a zecea sesiune, s-au desfășurat într-o atmosferă de autentică colaborare fraternă și s-au încheiat în comuniune de rugăciune pentru împlinirea vocației Bisericii și a mântuirii sufletelor încredințate în sfântă arhipăstorie.

S-a confirmat data de desfășurare a următoarei sesiuni ordinare a Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică: 27-29 octombrie 2009, la Blaj, sediul Arhiepiscopului Major.

Secretariatul Sinodului Episcopilor

Cateheza Papei Benedict al XVI-lea despre Sfântul Pavel

Sfântul Pavel, mare speranță pentru ecumenism

Iubiți frați și surori,

Seria catehezelor noastre despre figura sfântului Pavel a ajuns la încheierea ei: vrem să vorbim astăzi despre sfârșitul vieții sale pământești. Tradiția creștină antică dă mărturie în mod unanim că moartea lui Pavel a avut loc ca urmare a martiriului îndurat aici la Roma. Scrierile din Noul Testament nu ne prezintă acest fapt. Faptele Apostolilor termină relatarea făcând aluzie la starea de întemnițare a apostolului, care, totuși, putea să-i primească pe toți cei care mergeau la el (cf. Fap 28,30-31). Numai în a doua Scrisoare către Timotei găsim aceste cuvinte prevestitoare ale lui: „Eu de acum sunt oferit ca jertfă și timpul plecării mele a sosit” (2Tim 4,6; cf. Fil 2,17) [N.t.: a se vedea notele b și c din traducerea Noului Testament, Editura Sapienția, Iași 2002, pag. 493)]. Sunt folosite aici două imagini, cea cătuală a sacrificiului, pe care o folosise deja în Scrisoarea către Filipeni interpretând martiriul ca parte a sacrificiului lui Cristos, și cea marinărească a dezlegării corabiei și a ridicării pânzelor: două imagini care împreună fac aluzie în mod discret la evenimentul morții, și încă al unei morți sângeroase.

Prima mărturie explicită cu privire la moartea sfântului Pavel ne vine din jumătatea anilor 90 din secolul I, deci la mai puțin de trei decenii după moartea sa efectivă. E vorba mai precis despre Scrisoarea pe care Biserica din Roma, cu episcopul său Clement I, a scris-o Bisericii din Corint. În acel text epistolar este invitația de a ține în fața ochilor exemplul apostolilor și, imediat după ce a menționat martiriul lui Petru, se citește astfel: „Din cauza geloziei și a discordiei Pavel a fost obligat să ne arate cum se obține răsplata răbdării. Arestat de șapte ori, exilat, bătut cu pietre, a fost mesagerul lui Cristos în Orient și în Occident, și datorită credinței sale a dobândit o glorie curată. După ce a predicat lumii întregi dreptatea și după ce a ajuns până la capătul Occidentului, a îndurat martiriul în fața guvernanților; astfel a plecat din această lume și a ajuns în locul sfânt, devenit cu asta cel mai mare model de răbdare” (1Clem 5,2). Răbdarea despre care vorbește este expresie a comuniunii sale cu pătimirea lui Cristos, a generozității și statorniciei cu care a acceptat drumul lung de suferință, așa încât să poată spune: „Eu port în trupul meu semnele [stigmatel] lui Isus” (Gal 6,17). Am auzit în textul sfântului Clement că Pavel ar fi ajuns până la „capătul occidentului”. Se discută dacă asta ar fi o aluzie la o călătorie în Spania pe care sfântul Pavel ar fi făcut-o. Nu există certitudine despre asta, dar este adevărat că sfântul Pavel în Scrisoarea către Romani exprimă intenția sa de a merge în Spania (cf. Rom 15,24).

În schimb, este foarte interesant în scrisoarea lui Clement succesiunea celor două nume a lui Petru și a lui Pavel, chiar dacă ele vor fi inversate în mărturia lui Eusebiu din Cezareea din secolul al IV-lea, care vorbind despre împăratul Nero va scrie: „În timpul domniei sale, Paul a fost decapitat chiar la Roma și Petru a

fost răstignit acolo. Relatarea este confirmată de numele lui Petru și a lui Pavel, care este păstrat și astăzi pe mormintele lor în acel oraș” (Hist. eccl. 2,25,5). Eusebiu continuă apoi prezentând declarația anterioară a unui preot roman cu numele Gaius, care provine de la începuturile secolului al II-lea: „Eu pot să-ți arăt trofee apostolilor: dacă vei merge în Vatican sau pe Via Ostiense, acolo vei găsi trofee în temeiurilor Bisericii” (ibid. 2,25,6-7). „Trofee” sunt monumentele funerare și e vorba chiar de mormintele lui Petru și al lui Pavel, pe care și astăzi noi le venerăm după două mii de ani în aceleași locuri: fie aici în Vatican în ceea ce-l privește pe Petru, fie în bazilica sfântului Pavel din afara zidurilor pe Via Ostiense în ceea ce-l privește pe apostolul neamurilor.

Este interesat a ne spune că cei doi mari apostoli sunt menționați împreună. Chiar dacă nici un izvor antic nu vorbește despre o slujire contemporană a lor la Roma, conștiința creștină ulterioară, pe baza înmormântării lor comune în capitala imperiului, îi va asocia și ca întemeietori ai Bisericii din Roma. De fapt, așa se citește în Irineu din Lyon: „Pentru că ar fi prea lung să prezentăm succesiunile tuturor Bisericilor, vom lua Biserica cea mai mare și cea mai veche și cunoscută de noi toți, Biserica întemeiată și stabilă la Roma de cei doi preaglorioși apostoli Petru și Pavel”, (Adv. haer. 3,3,2).

Însă să lăsăm deoparte acum figura lui Petru și să ne concentrăm asupra figurii lui Pavel. Martiriul său este relatat pentru prima dată de Faptele lui Pavel, scrise pe la sfârșitul secolului al II-lea. Ele prezintă că Nero l-a condamnat la moarte prin decapitare, realizată imediat după aceea (cf. 9,5). Data morții variază deja în izvoarele antice, care o pun între persecuția dezlănțuită de Nero însuși după incendierea Romei în iulie 64 și ultimul an al domniei sale, adică anul 68 (cf. Ieronim, De viris ill., 5,8). Calculul depinde mult de cronologia sosirii lui Paul la Roma, o discuție în care nu putem intra aici. Tradiții care au urmat vor preciza alte două elemente. Unul, cel mai legendar, este că martiriul a avut loc la Acquae Salviae, pe Via Laurentina, cu o triplă săritură a capului, provocând fiecare dintre ele ieșirea unui izvor de apă, motiv pentru care locul a fost numit până astăzi „Trei fântâni” (Faptele lui Petru și Pavel de Pseudo Marcel, din secolul al V-lea). Celălalt, în consonanță cu mărturia antică, menționată deja, a preotului Gaius, este că înmormântarea sa a avut loc nu numai „în afara orașului... la a doua milă pe Via Ostiense”, dar mai precis „în ferma lui Lucina”, care era o matroană creștină (Pătimirea lui Pavel de Pseudo Abdia, din secolul al VI-lea). Aici, în secolul al IV-lea, împăratul Constantin a ridicat o primă biserică, apoi mărită mult între secolele IV și V de împărații Valentinian al II-lea, Teodosiu și Arcadiu. După incendiul din anul 1800, a fost ridicată aici actuala bazilică a sfântului Pavel din afara zidurilor.

În orice caz, figura sfântului Pavel domină cu mult dincolo de viața sa pământească și de moartea sa;

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

de fapt, el a lăsat o moștenire spirituală extraordinară. Și el, ca adevărat discipol al lui Isus, a devenit semn de contradicție. În timp ce printre așa-numiții „ebioniți” - un curent iudeo-creștin - era considerat ca apostat de la legea mozaică, deja în cartea Faptele Apostolilor apare o mare venerație față de apostolul Pavel. Aș vrea să fac abstracție acum de literatura apocrifă, cum sunt Faptele lui Pavel și Tecla și un epistolar apocrif dintre apostolul Pavel și filozoful Seneca. Important este să constatăm mai ales că foarte repede scrisorile sfântului Pavel intră în liturgie, unde structura profet-apostol-evanghelie este determinantă pentru forma liturgiei cuvântului. Astfel, grație acestei „prezențe” în liturgia Bisericii, gândirea apostolului devine imediat hrană spirituală a credincioșilor din toate timpurile.

Este clar că părinții Bisericii și apoi toți teologii s-au hrănit din scrisorile sfântului Pavel și din spiritualitatea sa. El a rămas astfel de-a lungul secolelor, până astăzi, adevăratul învățător și apostol al neamurilor. Primul comentariu patristic, care a ajuns la noi, despre o scriere din Noul Testament este cel al marelui teolog alexandrin Origene, care comentează Scrisoarea lui Pavel către Romani. Din păcate, acest comentariu este păstrat numai în parte. Sfântul Ioan Gură de Aur, în afară de a comenta scrisorile sale, a scris despre el șapte Panegirice memorabile. Sfântul Augustin îi va datora lui pasul decisiv al convertirii sale, și la Pavel se va întoarce în timpul întregii sale vieți. Din acest dialog permanent cu apostolul derivă marea sa teologie catolică și chiar pentru cea protestantă din toate timpurile. Sfântul Toma de Aquino ne-a lăsat un frumos comentariu la scrisorile pauline, care reprezintă rodul cel mai matur al exegezei medievale. O adevărată co-titură a avut loc în secolul al XVI-lea cu reforma protestantă. Momentul decisiv în viața lui Luther a fost așa-numitul „Turmerlebnis” (1517) în care într-o clipă el a găsit o nouă interpretare a doctrinei pauline a justificării. O interpretare care l-a eliberat de scrupulele și de neliniștile vieții sale precedente și i-a dat o nouă, radicală încredere în bunătatea lui Dumnezeu care iartă totul fără condiție. Din acel moment Luther a identificat legalismul iudeo-creștin, condamnat de apostol, cu ordinea de viață a Bisericii catolice. Și atunci Biserica i-a apărut ca expresie a sclaviei legii căreia i-a opus libertatea Evangheliei. Conciliul Tridentin (1545-1563) a interpretat în mod profund chestiunea justificării și a găsit în linia întregii tradiții catolice sinteza dintre lege și Evanghelie, în conformitate cu mesajul Sfintei Scripturi citită în totalitatea și unitatea sa.

Secolul al XIX-lea, adunând moștenirea cea mai bună a Iluminismului, a cunoscut o nouă reînviere a paulinismului acum mai ales pe planul muncii științifice desfășurată de interpretarea istorico-critică a Sfintei Scripturi. Aici facem abstracție de faptul că și în acel secol, apoi și în secolul al douăzecilea, a apărut o adevărată denigrare a sfântului Pavel. Mă gândesc mai ales la Nietzsche care lua în râs teologia umilinței a sfântului Pavel, opunându-i teologia sa a omului tare și puternic.

Însă să facem abstracție de asta și să vedem curentul esențial al noii interpretări științifice a Sfintei Scripturi și al noului paulinism din acest secol. Aici a fost subliniat mai ales ca și central în gândirea paulină conceptul de libertate: în el s-a văzut inima gândirii pauline, așa cum de altfel intuise deja Luther. Însă acum conceptul de libertate era reinterpretat în contextul liberalismului modern. Și apoi este subliniată puternic diferențierea dintre vestirea sfântului Pavel și vestirea lui Isus. Și sfântul Pavel apare aproape ca un nou întemeietor al creștinismului. Este adevărat că în sfântul Pavel centralitatea împărăției lui Dumnezeu, determinantă pentru vestirea lui Isus, este transformată în centralitatea cristologiei, al cărei punct determinant este misterul pascal. Și din misterul pascal rezultă sacramentele Botezului și Euharistiei, ca prezență permanentă a acestui mister, din care crește trupul lui Cristos, se construiește Biserica. Dar aș spune, fără a intra acum în detalii, că tocmai în noua centralitate a cristologiei și a misterului pascal se realizează împărăția lui Dumnezeu, devine concretă, prezentă, activă vestirea autentică a lui Isus. Am văzut în catehezele precedente că tocmai această noutate paulină este fidelitatea cea mai profundă față de vestirea lui Isus. În progresul exegezei, mai ales în ultimii două sute de ani, cresc și convergențele între exegeza catolică și exegeza protestantă realizând astfel un important consens chiar în punctul care a fost la originea celei mai mari disensiuni istorice. Deci o mare speranță pentru cauza ecumenismului, atât de centrală pentru Conciliul al II-lea din Vatican.

Pe scurt, aș vrea la sfârșit să mai amintesc de diferitele mișcări religioase, apărute în perioada modernă în interiorul Bisericii catolice, care fac referință la numele sfântului Pavel. Așa s-a întâmplat în secolul al XVI-lea cu „Congregația sfântului Paul” numită a Barnabiților, în secolul al XIX-lea cu „Misionarii sfântului Pavel”, sau „Pauliștii”, și în secolul al XX-lea cu poliedrica „Familie Paulină” întemeiată de fericitul Giacomo Alberione, ca să nu mai vorbim despre Institutul Secular al „Societății sfântului Pavel”. În substanță, rămâne luminoasă în fața noastră figura unui apostol și a unui gânditor creștin extrem de fecund și profund, de care dacă se apropie cineva poate să scoată mult profit. Într-unul din panegiricele sale, sfântul Ioan Gură de Aur a instaurat o asemănare originală între Paul și Noe, exprimându-se astfel: „Pavel nu a pus împreună bărne pentru a fabrica o arcă; mai degrabă, în loc să unească tablele de lemn, a compus scrisorile și astfel a smuls din mijlocul valurilor, nu doi, trei sau cinci membri ai familiei sale, ci întreaga ecumene care era pe punctul de a pieri” (Paneg. 1,5). Tocmai asta poate încă și întotdeauna să facă apostolul Pavel. A ne inspira din el, atât din exemplul său apostolic cât și din învățătura sa, va fi deci un stimulent, dacă nu o garanție, pentru consolidarea identității creștine a fiecăruia dintre noi și pentru întinerirea întregii Biserici.

Plânsul Golgotei

Pentru ca ecoul cuvintelor rostite de miile de români veniți să-l întâmpine la București pe Papa Ioan Paul al II-lea „Unitate! Unitate! nu s-a stins încă, Tășnadul a început să fie cunoscut de câțiva ani ca un oraș unde valorile ecumenismului au încetat de mult să mai fie doar concepte teoretice, fără vreo șansă de a fi și aplicate în mod practic. În ziua de 5 aprilie 2009, s-a desfășurat o acțiune amplă, intitulată „Plânsul Golgotei”, prin colaborarea Parohiei Romano-Catolice Tășnad și a Protopopiatului Greco-Catolic Tășnad, acțiune precedată de mici pelerinaje în parohiile din Protopopiat pentru a medita împreună la Patimile Domnului, de-al lungul „Căii Crucii”, în fiecare săptămână a Postului Mare. Satisfacția spirituală a fost cu atât mai mare, cu cât comuniunea de rugăciune s-a realizat, nu numai prin participarea credincioșilor din întreg protopopiatul, dar și prin participarea unor preoți ortodocși, care și-au exprimat bucuria de a putea fi alături de credincioșii greco-catolici.

Activitatea de duminică a fost realizată prin participarea preoților greco-catolici Alin Bolduț, protopopul Tășnadului, Dorel Suiugan de la Căuaș, Marcel Sas de la Silvaș, Florin Holhoș din Săuca precum și a preotului romano-catolic Pek Șandor și a seminaristului Varga Șandor. Ea a debutat la orele 16.00 cu Litania Inimii lui Isus, săvârșită în fața Preasfântului Sacrament, în Biserica Romano-Catolică, punctul de plecare pentru întreaga manifestare.

Din fața Bisericii Romano-Catolice credincioși de diferite confesiuni au participat la „Calea Crucii”, săvârșită de cultele catolice tășnădene atât în limba română cât și în limba maghiara. De-a lungul străzii Lăcrămioarelor, unde au fost amplasate icoane cu reprezentarea celor 14 momente evocate, de la Biserica Romano-Catolică și până la Biserica Greco-Catolică, pătrunși de tragismul evenimentelor și de măreția sacrificiului cristic, credincioși de toate vârstele și de toate confesiunile și-au unit glasurile și inimile, pentru a-și pregăti, la modul cel mai înalt sufletul, într-o întâmpinarea mântuitoarelor patimi ale lui Cristos și măreția sa Înviere. Întreaga procesiune a avut în frunte tineri de ambele confesiuni, care au purtat pe brațele lor, o cruce încununată de spini și torțe aprinse, ca simbol a devotamentului tinerei generații față de Cristos.

O altă devoțiune dragă credincioșilor catolici, „Binecuvântarea Euharistică” s-a săvârșit în Biserica Greco-Catolică, prilej cu care, după o cunună de rugăciuni, întreaga asistență a fost binecuvântată cu Preasfântul Trup și Sânge al Mântuitorului nostru Isus Cristos.

Având ca moto enciclica pontifului de pioasă amintire, Ioan Paul al II-lea, „Ut unum sint”, „Pentru ca toți să fie una” tășnădenii au ales acest mod de a



comemora trecerea la cele veșnice a Sfântului Părinte și au găsit calea de comuniune, atât în rugăciune, cât și în cântec, într-un recital de piese muzicale care evocau la rândul lor calea dureroasă străbătută de Isus pe străzile Ierusalimului. Astfel Corul Maestoso, condus de doamna profesoara Maria Smidt, format din tineri romano-catolici, Corul Bisericii Ortodoxe, condus de doamna profesoara Mariana Vulcan și Corul „Aripi de înger” al Bisericii Greco-Catolice, condus de doamna economist Dorina Balog au adus în fața a peste 400 de credincioși din Tășnad, Săuca, Silvaș și Căuaș cântece emoționante, precum „Lacrimosa”, „Oile mele” sau „Trandafir de pe Golgota”.

Pentru că Papa Ioan Paul al II-lea spunea lumii în 2002 la Assisi că orice religie trebuie să aducă pe Pământ dreptate și pace, înțelegere și iubire, cu emoția întipărită pe fețele tuturor, tășnădenii de diferite confesiuni au dus cu ei ultimul mesaj muzical lansat în această zi memorabilă:

„Doamne-n dreaptă-mi inima spre răbdarea ta
Ca să-mi pot și eu purta crucea mea!”

Alice BOLDUȚ



„Niciodată să nu mai fie război! Niciodată, terorism! Mă rog pentru un viitor fără ziduri!”

Benedict al XVI-lea strigă lumii întregi: Cristos a înviat! Lăsând Țara Sfântă: Niciodată să nu mai fie război! Niciodată, terorism! Mă rog pentru un viitor fără ziduri. Încheiată vizita în Țara Sfântă, Papa a revenit la Roma.

„Am venit să vizitez această țară ca prieten ale israelienilor și al poporului palestinian”. Benedict al XVI-lea repetă în discursul de încheiere al pelerinajului său în Țara Sfântă subliniind că „nici un prieten ale israelienilor și al palestinienilor nu poate să nu se întristeze din cauza tensiunii continue dintre popoarele voastre. Nici un prieten nu poate să nu plângă din cauza suferințelor și pierderilor de vieți omenești pe care amândouă popoarele le-au îndurat în ultimele șase decenii”. De aceea:

“No more bloodshed! No more fighting...” Niciodată, mai mult, vărsare de sânge! Niciodată să nu mai fie ciocniri! Niciodată, mai mult, terorism! Niciodată să nu mai fie război! Să rupem în schimb cercul vicios al violenței, ca astfel să se poată instaura o pace durabilă bazată pe dreptate, să fie adevărată reconciliere și vindecare”. Acesta este apelul presant al Papei lansat de pe aeroportul din Tel Aviv vineri după ora 13.30, înainte de a lăsa Țara Sfântă.

La capătul acestei lungi călătorii pe urmele lui Isus, Benedict al XVI-lea a solicitat ca să fie universal recunoscut că statul Israel are dreptul să existe și să se bucure de pace și de siguranță în interiorul hotarelor sale internațional recunoscute, și ca deopotrivă poporul palestinian să-i poată fi recunoscut dreptul la o patrie independentă suverană, la a trăi cu demnitate și la a călători liber. Ca „soluția a două State - a exortat Benedict al XVI-lea - să devină realitate și să nu rămână un vis”. Reparcurgând etapele călătoriei sale, Papa nu a ascuns faptul că „una din imaginile cele mai triste vizitând aceste pământuri, a fost zidul. În timp ce mergeam pe lângă el - a spus - m-am rugat pentru un viitor în care popoarele Țării Sfinte să poată trăi în pace și armonie fără nevoia unor asemenea instrumente de siguranță și de separare, ci respectându-se și încrezându-se unul în celălalt, în renunțarea la orice formă de violență și de agresiune”.

• **„Know how hard it will be...”** Știu cât de greu va fi să atingeți acest obiectiv, a spus Papa adresându-se președintelui Peres. Știu cât este de dificilă sarcina Dumneavoastră și cea a Autorității Palestiniene. Dar vă asigur de rugăciunile mele și de rugăciunile catolicilor din toată lumea”. Benedict al XVI-lea a amintit și vizita sa la Memorialul Holocaustului de la Yad Vashem unde a întâlnit supraviețuitori ai Shoahului:

• **„Those deeply moving encounters brought back...”** Acele întâlniri profund de emoționante au reînnoit amintiri ale vizitei mele din urmă cu trei ani în lagărul de exterminare de la Auschwitz, unde atât de mulți evrei - mame, tați, soți, soții, frați, surori, prieteni - au fost în mod brutal - exterminați sub un regim fără Dumnezeu care propaga o ideologie de antisemitism și

ură. Acel groaznic capitol al istoriei - a spus papa Benedict - nu trebuie să fie uitat sau negat niciodată. Din contra, acele tenebroase amintiri trebuie să întărească determinarea noastră de a ne apropia și mai mult unii de alții ca ramuri ale aceluiași măslin, alimentate din aceleași rădăcini și uniți de iubire fraternală”.

• **„As Christians we know that the peace for which...”** În calitate de creștini, știm să pacea la care năzuiește acest pământ sfâșiat de conflicte are un nume: Isus Cristos. “El este pacea noastră”, care ne-a împăcat cu Dumnezeu într-un singur trup prin intermediul Crucii, punând capăt dușmăniei.

În acel mormânt gol Biserica din Țara Sfântă este chemată să îngroape toate neliniștile și temerile sale, pentru a învia din nou în fiecare zi și continua călătoria sa pe căile Ierusalimului, ale Galileii și mai departe, proclamând triumful iertării lui Cristos și promisiunea unei vieți noi”.

Astfel, a spus papa Benedict, vineri dimineață, în bazilica Sfântului Mormânt, în unul din ultimele acte ale pelerinajului său în Țara Sfântă. Papa a intrat în cortegiu în istorica Bazilică din centrul Orașului Sfânt. La intrare a fost întâmpinat de Părinții franciscani ai Țării Sfinte și de reprezentanții Bisericii Greco-Ortodoxe și Armene Apostolice, împreună responsabili ai statu-quo-ului în Bazilică. La intrare, la poalele Golgotei, Papa s-a aplecat și a sărutat Piatra Ungerii, apoi vizibil emoționat, a intrat în ediculul care păstrează Sfântul Mormânt. A îngenunchat pe sarcofag și i-a sărutat piatra care îl acoperă și a rămas îndelung în rugăciune. O contemplare a misterului învierii Domnului”. „Aici Cristos a murit și a înviat, pentru a nu mai muri - a spus. Aici, istoria umanității a fost definitiv schimbată. Îndelunga domnie a păcatului și a morții a fost distrusă de triumful ascultării și al vieții; lemnul Crucii dezvăluie adevărul privind binele și răul.

Apoi a lansat încă un mesaj de speranță:

• **“May hope rise up ever anew,...** Fie ca speranța să se poată înălța din nou, prin harul lui Dumnezeu, în inima fiecărei persoane care trăiește în aceste ținuturi! Fie ca ea să se poată înrădăcina în inimile voastre - a afirmat Pontiful -, să rămână în familiile și comunitățile voastre și să inspire în fiecare dintre voi o mărturie tot mai fidelă față de Principele Păcii. Evanghelia ne sune că un viitor de dreptate, de pace, de prosperitate și de colaborare poate răsări la orizont pentru orice om, bărbat și femeie și pentru întreaga familie umană. Apoi Papa s-a dus pe Golgota pentru a se reculege în rugăciune la locul Calvarului, la picioarele Crucii. Semn al acestui pelerinaj al unui Papă care s-a aplecat asupra suferințelor acestui pământ.



Otilia BĂLAȘ

Andrei Mureșanu - 146 de ani de la moarte

În cultura noastră, Andrei Mureșanu (1816-1863) reprezintă acel moment istoric când românii ajung la conștiința de sine și în mersul lor spre lumină nimic nu le mai poate sta în cale - Revoluția de la 1848.

Andrei Mureșanu, alături de S. Bărnuțiu, G. Barițiu, T. Cipariu, Aron Pumnul și August Treboniu Laurian, toți fii ai Bisericii Române Unite cu Roma, reprezintă „cea de-a doua generație a Școlii Ardelene”. Ei „vor prelua ideile Școlii Ardelene, impunându-le notele specifice ale momentului istoric revoluționar” (Ion Buzași, „Andrei Mureșanu” - Biografia Imnului Național, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996, p.39).

În zilele noastre Andrei Mureșanu este un nume, este autorul textului Imnului Național, și atât.

S-a născut la Bistrița, părinții fiindu-i Toader Mureșanu și Eftimia Serețeanu, o familie modestă - tatăl era tăbăcar. A urmat, între 1825-1829, „Școala Normală” săsească din Bistrița iar între 1829-1832, în aceeași localitate, „Liceul Piarist”.

Din 1832 este elev la „Gimnaziul Superior Greco-Catolic” din Blaj, la terminarea căruia, între 1836-1838, urmează „Seminarul Teologic Greco-Catolic”. La toate nivelele școlare, a obținut rezultate excelente. Mediul spiritual și cultural de la Blaj îi formează personalitatea și îi trezește dragostea pentru lectură și scris. Când G. Barițiu pleacă la Brașov, îl ia cu sine și-i obține dispensa de a intra în învățământ deși era încă student. Va fi profesor la școala românească din Cetate și la „Liceul Romano-Catolic”.

În timpul petrecut la Brașov, publică poezii și articole în gazetele lui Barițiu, „Foaie pentru minte, inimă și literatură” și „Gazeta de Transilvania”. Un spațiu distinct îl au traduceri și prelucrări din literatura germană, din Schiller, Herder, Burger etc.

Tot la Brașov a avut ocazia să cunoască pe unii poeți din Principate, pe Heliade Rădulescu, Gr. Alexandrescu, D. Bolintineanu și V. Alecsandri, care îi vor influența primele versuri. În scurt timp poezia sa își găsește nota particulară: „reflectarea frământărilor naționale și sociale ale vremii”.

În 1848 a participat la Adunarea de pe Câmpia Libertății de la Blaj și sub impresia acestui eveniment va scrie poezia „Un răsunet”, cunoscută cu titlul „Deșteaptă-te, române”, „Marseilleza românilor”, cum a numit-o Bălcescu.

După înfrângerea Revoluției, va merge în Muntenia împreună cu G. Barițiu. Revenind în Ardeal, se va stabili la Sibiu, unde va fi funcționar și translator de limba română la „Buletinul oficial al guvernului”. Și aici, ca și la Brașov, continuă să publice poezii și articole, să traducă. Dintre ultimele traduceri reținem „Noptile” lui Young și Analele lui Tacit.



Cu o familie frumoasă - are 8 copii - , greutățile materiale nu-l ocolesc. Stabilit la Iași, S. Bărnuțiu îi propune o catedră în acest oraș, dar A. Mureșanu nu-i poate primi oferta. Răspunsul său nu-i lipsit de amărăciune: „Domnul meu, chemarea mea ar fi să mă cuprind cu Pegasul, aspirând la Olimp și, ca să pot face aceasta bine, avem trebuință de câteva pererinajuri pe la pământul cel clasic, iar nu să vând participii, sau, mai rău, să traduc guvernului meu hârtii ciocoiești...”. (Academia Republicii Socialiste România, „Istoria literaturii române” II - De la Școala Ardeleană la Junimea -, Ed. Academiei. București 1968, p. 567).

Mureșanu s-a simțit și a dorit să fie poet. În 1862 îi apare primul volum, „Din poeziile lui Andrei Mureșanu”, care cuprinde poeziile publicate în presă și o parte din traduceri. La recomandarea lui G. Barițiu, „Astra” premiază volumul - este cel dintâi premiu național de poezie.

În noaptea de 12 octombrie 1863 se stinge din viață și este înmormântat la Brașov.

Referitor la poezia sa, dar cu deosebire la „Deșteaptă-te, române!” (Un răsunet), Titu Maiorescu va spune: „Andrei Mureșanu a scris multe versuri, dar a făcut o singură poezie: Deșteaptă-te, române!”, iar profesorul clujean Gh. Bogdan-Duică: „Răsunetul este o surprindere între poeziile lui, o columnă pe niște ruine, un palmier într-un pustiu, un cedru într-un pâlă de fagi”.

(continuare în pag. 11)

Comemorarea martirilor Bisericii Catolice

Biserica Romana Unită, Greco – Catholică din capitală a comemorat cei zece ani de la vizita Papei Ioan Paul al II-lea în România printr-un pelerinaj la mormintele episcopilor care și-au dat viața pentru mărturisirea credinței în închisorile comuniste: Cardinal Iuliu Hossu, Episcop Ioan Bălan, Episcop Vasile Aftenie și Monseniorul Vladimir Ghica, prinț al Bisericii și al neamului. Sâmbătă, 9 mai, la capela Sf. Ana din cimitirul Belu Catolic, în unire cu Slujba de la Sighet s-a celebrat Sf. Liturghie arhierescă. PSS Mihai, vicarul Bucureștilor, episcop auxiliar de Alba Iulia și Făgăraș, i-a avut alături pe PSS Virgil, episcop de Oradea Mare, P.S. Alexandru, episcop de Lugoj, PSS Florentin, episcop de Cluj Gherla, în prezenta oaspeților romano-catolici : I.P.S. Ioan Robu, Arhiepiscop și Mitropolit de București, PSS Petru Gherghel, episcop de Iași, PSS Anton Coșa, episcop de Chișinău (Republica Moldova) și PSS Cornel Damian episcop auxiliar de București. La cimitirul Belu, unde a îngenunchat Sfântul Părinte s-a rememorat „în mod spiritual această vizită care a marcat cursul vieții noastre, țara noastră și întreaga lume”. Ceremonia a făcut ca în inimile noastre să răsună din nou acel ecou „Unitate, unitate, unitate!” Cuvântul de suflet l-a ținut PSS Virgil care i-a făcut pe cei prezenți să retrăiască cu intensitate clipele în care Sfântul Părinte a „îmbrățișat prin Cardinalul Alexandru Todea, Biserica Greco - Catholică și întreaga Românie”.



În încheiere, însoțiți de ierarhii lor, credincioșii au plecat în procesiune la mormintele martirilor, la care s-a rugat și Sfântul Părinte în 1999. „Binecuvântarea Sfântului Părinte și a episcopilor martiri ai Bisericii Catolice ne va însoți în șovăielnicul nostru drum spre unitate, conduși de ierarhii noștri de astăzi, pentru care îi mulțumim Bunului Dumnezeu.”

Miuca OȚOIU

(urmare din pag. 10)

Iar profesorul I. Buzași, în aceleași cuvinte de apreciere, spune „Poezia, într-adevăr nemuritoare, a intrat în fondul de aur al liricii patriotice românești...” (Op. cit., p.23).

Poezia Un răsunet - Deșteaptă-te, române! a apărut în „Foaie pentru inimă și literatură”, nr. 25, 21 iunie 1848. Cu o lună înainte, în aceeași revistă apăruse „Deșteptarea României a lui V. Alecsandri. Profesorul I. Buzași observă o legătură între cele două poezii: „Poezia lui Andrei Mureșanu se aseamănă cu „Deșteptarea României”, ea putând fi considerată un ecou, un răspuns sau un răsunet ardelean al poeziei bardului de la Mircești” (Op.cit., p. 23).

Fără să fie atestată documentar, despre geneza poeziei există și o „cvasi –legendă”, care plasează momentul genezei într-o dimineață din luna mai a anului 1848. Legenda spune că poetul „împins de o putere nevăzută spre vârful muntelui Tâmpa din Brașov, urca potecile piciorului de munte ca târât de o vrajă {...} Sosit pe cea mai înaltă culme a Tâmpai se hotărî ca, precum Moise odinioară a dat poruncile Decalogului, tot astfel să întocmească și el pentru români niște <legi> de reînnoire, de redeșteptare, de chemare la o nouă viață” (Op. cit. p.24). Așa s-ar fi născut poezia „Un răsunet”.

Mărturiile soției poetului spun că după Adunarea de pe Câmpia Libertății de la Blaj, înapoiat la Brașov, Andrei Mureșanu a stat la masa de scris o noapte întreagă, inspirat, scriind Deșteaptă-te, române! Tot la fel ca și Discursul lui S. Bărnuțiu, pagină antologică în oratoria noastră, Răsunetul lui Andrei Mureșanu trezește conștiința națională și dă expresie dorului de libertate și unitate națională. Deși aparțin unor genuri literare

diferite, textele amintite au comun nota de manifest. Poezia este adoptată imediat ca imn al revoluționarilor români de la 1848. Bălcescu amintește că în tabăra lui Avram Iancu imnul se cânta de „răsunau văile munților”. Paternitatea melodiei a fost mult discutată, după unii, autorul ar fi necunoscut, există și părerea că Andrei Mureșanu ar fi și creatorul melodiei, G. Călinescu o atribuie lui Anton Pann. Cea mai aproape de adevăr este aceea că melodia lui Anton Pann a fost „găsită și adaptată de Gheorghe Ucenescu”, cântăreț la Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului.

Din 1848 „Deșteaptă-te, române! se îngemănează cu viața și istoria noastră pentru puterea sentimentului patriotic și a ideii de unire. Din decembrie 1989 „s-a impus de la sine” ca Imn Național, iar la 24 ianuarie 1990, printr-un Decret-lege, publicat în „Monitorul Oficial al României” „a fost oficializat ca Imn Național”.

Blajul Școlii Ardelene l-a format pe Andrei Mureșanu și l-a făcut să fie ceea ce a fost. Ideologia Școlii Ardelene se regăsește întreagă în gândirea și scrisul poetului ardelean. Profesorul blăjean I. Rațiu subliniază: „Natura i-a dat sentimente și talent, Blajul i-a dat direcție. Blajul a deșteptat în el iubirea de libertate, de neam și literatură românească”.

Și azi, și peste timp, Andrei Mureșanu impresionează și va impresiona prin noblețea morală care se desprinde din toată gândirea și din toate sentimentele exprimate în poezia sa. Nota mesianică a versurilor sale și spiritul constructiv deschid spre viitor largi și luminoase orizonturi .

Calea Crucii la Tinca

Duminică, 29 martie 2008, printr-o participare deosebită a celor două culte catolice de rit oriental și latin, s-a desfășurat la Tinca, în Protopopiatul de Holod, Calea Crucii, pe dealul ce unește cele două biserici, cea greco-catolică (capela), de unde s-a și pornit, și cea romano-catolică.

A fost un eveniment deosebit o slujbă interconfesională și totodată și interculturală, meditațiile, rugăciunile și cântările fiind făcute alternativ în limba română și limba maghiară.

Procesiunea, la care au participat peste 150 de credincioși a fost condusă de pr. greco catolic Terec Mihai-Simion și pr. romano-catolic Giosanu Leonard alături de alți zece preoți prezenți, și a început cu o rugăciune în Capela greco-catolică, apoi, parcurgând o parte a zonei centrale în cântările ce aminteau patimile, suferința pe Cruce și moartea Mântuitorului nostru Isus Cristos, s-a încheiat în impunătoarea Biserică romano-catolică.

Prin acest eveniment, cu siguranță s-a dorit nu doar adunarea a cât mai multor credincioși, ci în mod special reamintirea suferinței lui Cristos parcurgând cu crucea în spate drumul Golgotei, faptul că El s-a jertfit



pentru mântuirea noastră, a tuturor, pentru a ne face să conștientizăm necesitatea lepădării de sine și preluarea crucii noastre, de a ne controla simțurile și de a ne elibera de tot ceea ce este lumesc astfel încât, acceptându-ne crucea noastră - adică prin tot ceea ce Pronia cerească îngăduie să trecem, să putem și noi, precum tâlharul din dreapta, să auzim cuvintele mântuitoare: "Astăzi vei fi cu Mine în Rai!"

Pr. Cezar MORUȚ

Pelerinajul românilor la Torreciudad, Spania

Peste 200 de pelerini din Spania, din localitățile Calahorra, Lerida, Reus, Tarragona și Zaragoza, au participat, însoțiți de păstorii lor, în ziua de 26 aprilie 2009, la cea de-a treia ediție a pelerinajului familiilor române din Spania la Sanctuarul Maicii Domnului de la Torreciudad.

Binecunoscutul cântec marian „În astă zi frumoasă” a suferit o mică modificare anul acesta: în astă zi „ploioasă”... deoarece chiar așa a fost.

În ciuda faptului că vremea se anunțase ploioasă, în ciuda faptului că este criză, iar aceasta își spune cuvântul la momentul luării hotărârii de a face o cheltuială sau nu, și anul acesta au fost numeroși participanții la cea de-a treia ediție a pelerinajului familiilor române din Spania la Sanctuarul Maicii Domnului de la Torreciudad. Cei aproximativ 200 de pelerini au venit, însoțiți de păstorii lor, din Calahorra, Lerida, Reus, Tarragona și Zaragoza.

Deși ploaia nu a conținut să cadă, acest lucru nu a constituit un motiv suficient pentru ca procesiunea obișnuită cu icoanele românești reprezentând-o pe Maica Domnului în ambele viziuni, răsăriteană și apuseană, să nu aibă loc. Cei desemnați a le purta în procesiune, de la intrarea în incinta sanctuarului până la altarul în fața căruia au fost așezate pe toată durata pelerinajului, au avut grijă ca umbrelele să le protejeze de ploaie și

în același timp să poată permite să fie contemplată frumusețea lor.

După salutul adresat tuturor pelerinilor a urmat un program de spovezi până la ora 13.00, când a fost celebrată sfânta Liturghie la care au luat parte, pe lângă pr. Paul Budău - responsabilul comunității catolice românești din Zaragoza și pr. Adrian Burcă - responsabilul comunității catolice românești din Lerida, alți trei preoți, doi spanioli și unul român, greco-catolic, pr. Claudiu Sferle - responsabil al comunității greco-catolice românești din Calahorra - Logroño.

Ceilalți doi preoți spanioli, pr. Javier Quesada și pr. Manuel Garcia de Madariaga, își vor începe în curând misiunea de împărtășire și inserare a spiritului și carismei Opus Dei în țara noastră, în Arhidieceza de București. Ei au dorit să ia parte alături de pelerinii români la acest pelerinaj tocmai pentru a învăța cât mai multe din spiritul și felul nostru specific de a ne trăi și manifesta credința și iubirea față de Mama noastră cerească.

Pelerinajul s-a încheiat cu recitarea Rozariului și binecuvântarea euharistică de la ora 17.00, cu un cer mai senin decât la început și, cu siguranță, cu o inimă și un suflet mai bogate în harurile și binecuvântările cerești pe care Maica Domnului le-a mijlocit pentru noi toți de la bunul Dumnezeu.

Paul BUDĂU

Scrisoare de mulțumire



Asociația Caritas Eparhial Oradea a organizat pentru a patra oară în Postul Paștelui 2009 o colectă de alimente la Catedrala „Sfântul Nicolae”, Mănăstirea „Maica Domnului”, biserica „Sfânta Treime”, biserica „Înălțarea Domnului” și biserica „Sfântul Gheorghe” din Oradea.

Datorită dumneavoastră, credincioșii care ați deschis ușa inimilor, am reușit să colectăm alimente de bază (ulei 217 litri, făină 272 kg, zahăr 201 conserve 234 etc.) în valoare de **4,933 lei** și, în numerar, suma **8.018,00 lei** de care s-au bucurat aproximativ 100 de familii nevoiașе din comunitatea noastră.

Dorim să mulțumim credincioșilor care au contribuit la succesul acestei acțiuni în numele familiilor care s-au bucurat de făina, orezul și uleiul adus de dumneavoastră. Dăruirea și dragostea cu care a fost adus și câte un produs făcut de casă a atins inimile semenilor și mulți au mulțumit cu ochii înlăcrimați prin rugăciune

Caracterul personal al acestei acțiuni a fost evidențiat și prin contribuția a 23 de voluntari care,



duminică după duminică, colectând alimentele, au lucrat 144 de ore.

Vă mulțumim pentru încrederea cu care ați fost alături de noi în această acțiune și ați susținut scopul care s-a dovedit a fi important în această lume impersonală.

În Cristos Domnul nostru,

Pr. Olimpiu Todorean
Președinte

Prima ediție a Târgului ofertelor de voluntariat

În cadrul celei de-a VIII-a ediții a Săptămânii Naționale a Voluntariatului (SNV) în România, respectiv a V-a în Oradea, Asociația Caritas Eparhial Oradea, în colaborare cu Centrul Unic de Voluntariat, aflat în subordinea Administrației Sociale Comunitare Oradea, a organizat un eveniment prin care s-a dorit evidențierea impactului implicării voluntarilor atât la nivelul comunității în care activează, cât și la nivelul organizațiilor și instituțiilor care îi găzduiesc. Totodată, s-a urmărit promovarea ofertelor de voluntariat în rândul

cetățenilor din municipiul Oradea.

Săptămâna Națională a Voluntariatului este un eveniment național inițiat și coordonat de către Pro Vobis - Centrul Național de Voluntariat, începând cu anul 2002, și implementat în colaborare cu Rețeaua Națională a Centrelor de Voluntariat și partenerii locali ai SNV. Asociația Caritas Eparhial Oradea și-a propus ca în cadrul acestei săptămâni să desfășoare mai multe activități centrate pe promovarea voluntariatului. În acest sens, ieri, în Piața Independenței, a avut loc prima ediție a Târgului ofertelor de voluntariat. În cadrul acestuia organizațiile care implică voluntari în activitățile derulate au avut posibilitatea să își promoveze ofertele de voluntariat în rândul trecătorilor prin distribuirea de materiale informative și nu numai. La invitație au răspuns șase organizații, Ruhama, Centrul Unic de Voluntariat, Caritas Eparhial, Asociația Down, Centrul de Voluntariat „Dimitrie Leonida” și Asociația „Plopii fără soț”. „Prin standurile amenajate azi (n.r. - ieri) în cadrul Târgului ofertelor de voluntariat, dorim să promovăm voluntariatul și în același timp să arătăm cetățenilor oportunitățile de voluntariat din municipiul Oradea”, ne-a declarat Adina Pătroc, consilier ASCO. Trecătorii s-au arătat interesați de ofertele asociațiilor, mulți dintre ei cerând chiar și informații suplimentare despre modul în care pot deveni voluntari. La acțiune a fost prezent și un clown, care a animat atmosfera.



Claudia BONCHIȘ
www.crisana.ro

Voluntariat și implicare civică

Asociația Caritas Eparhial Oradea (ACEO) implementează în perioada 1 martie - 31 august 2009 în Oradea, în Bihor și în alte 10 localități din județele Sălaj și Satu-Mare, proiectul intitulat „Voluntariat și implicare civică”. Proiectul este finanțat din fonduri europene prin Programul Tineret în acțiune, la categoria 1.2. Inițiative ale Tinerilor.

„Proiectul promovează cetățenia activă a tinerilor și urmărește implicarea lor în activități de voluntariat”, a declarat Adela Ghițulescu, coordonatoarea acestui proiect.

Printre obiectivele proiectului se numără: „promovarea cetățeniei active a tinerilor în regiunea Nord-Vest a țării prin materiale informative și seminarii pe tema voluntariatului, în perioada 1 martie – 31 iulie 2009, extinderea activității clovnilor ACEO în județele amintite în scopul dezvoltării solidarității între tinerii din cele 10 localități”. Clovni ACEO îi vor iniția în tainele bufoneriei pe toți acei tinerii interesați de acest domeniu. Astfel, se vor forma și grupe de tineri clovni în localitățile participante la proiect. Activitățile proiectului vor fi planificate, organizate și realizate de tineri. În cadrul proiectului se vor realiza și distribui materiale informative pe tema voluntariatului și a im-



plicării civice. ACEO va organiza 10 seminarii de informare despre voluntariat și beneficiile lui etc.

„Odată formați, noii voluntari vor putea la rândul lor să devină formatori. Cunoștințele și abilitățile acumulate vor putea fi folosite oricând și oriunde, crescând gradul de implicare al tinerilor și numărul voluntarilor implicați în activități civice și sociale”, crede Adela Ghițulescu.

Crina DOBOCAN
www.bihon.ro

Simpozionul internațional Teologie și spiritualitate în operele Sfinților Vasile cel Mare și Grigore din Nazians

În perioada 28-30 aprilie 2009 s-a desfășurat la Oradea simpozionul internațional intitulat *Teologie și spiritualitate în operele Sfinților Vasile cel Mare și Grigore din Nazians*, în organizarea Episcopiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică de Oradea și a Departamentului Oradea a Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babes-Bolyai.

Anul acesta se împlinesc 1630 de ani de la trecerea în veșnicie a Sfântului Vasile cel Mare, prilej cu care a fost organizată această manifestare culturală. În ceea ce privește relația dintre cele două personalități este cunoscut că au studiat la Atena, iar în perioada studiilor erau păgâni. Au studiat filosofia și cultura păgână pentru a ajunge mari personalități creștine.

Deschiderea lucrărilor a avut loc marți 28 aprilie. În cuvântul de deschidere preasfințitul Virgil Bercea a vorbit despre viața și importanța operelor celor doi sfinți care au contribuit în mod hotărâtor la definirea teologiei secolului al IV-lea.

În cadrul simpozionului au fost prezentate o serie de lucrări de o înaltă ținută științifică între care amintim: „*La conoscenza teologica e la illuminazione dello Spirito*” de pr. prof. univ. dr. Renzo Lavatori, *Sfântul Augustin - morfologia unei paradigme*, de Ioan F. Pop, „*Ascetics and the Urban Faithful: Exploring the Links Between Basil and Chrysostom*” de lec. dr. Anna Sil-



vas, The University of New England, „*Considerații pe marginea teologiei lui Aristotel asupra religiei*”, de Drd. Iovan Drehe, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, „*Învățătura Sf. Vasile cel Mare despre educație și pastorație*” de Stelian Gomboș, Secetariatul de Stat pentru Culte, „*Gregoire de Nazianze sur Basile de Cesaree: exercices d'admiration*”, de Cristian Bădiliță, Instituto trentino di cultura, Paris IV, Sorbona.

Încheierea lucrărilor a avut loc joi, 30 aprilie 2009.

Biroul de presă

Educație și moralitate

Copiii și tinerii trebuie să cunoască de timpuriu că în viață nu se izbutește doar prin multă inteligență și raționament. Sunt situații când aceste acte, profesate unilateral, conduc mai degrabă la pierzanie, la degradare existențială. „Educația – consideră Rene’ Hubert – nu poate fi nici exclusiv rațională, nici exclusiv confesională. Instrucția ca proces de spiritualizare a omului, ar fi sărăcită dacă nu s-ar avea în vedere integralitatea dintre materie și spirit. Sarcina educației, concepută în sens spiritual, după Rudolf Steiner, este de a duce cuplul, suflet – spirit, spre o armonie cu un altul, viața – corp”.

Trăim într-o societate aflată într-un proces continuu de desacralizare, de dezumanizare a relațiilor dintre persoane, pe de o parte, și dintre persoane și instituții pe de altă parte. Se poate aprecia că aceste fenomene sunt consecințele ce decurg dintr-un lung șir de evenimente și practici anterioare momentului pe care încercăm să-l analizăm, din faptul că secolul abia încheiat a fost bântuit de cele mai nefaste ideologii (fascismul și comunismul), care au generat curente și mișcări politice cu urmări nefericite pentru întreaga omenire. În momentul de față, lumea este confruntată cu multe provocări, ce apar în urma schimbărilor pe întregul mapamond, schimbări care se succed cu mare repeziciune, modificând astfel dinamica evoluției societății și amenințând cu dezechilibre greu de trecut, cu un viitor caracterizat de multe incertitudini. Oamenii de pretutindeni sunt chemați să răspundă provocărilor și problemelor cu care se confruntă lumea de azi: diminuarea surselor de energie, încălzirea globală, amenințarea cu lipsa de hrană și de apă potabilă, poluarea mediului înconjurător etc.

Flagelul terorismului, răspândit și practicat la scară mondială, face ca evoluția relațiilor dintre state să devină mai nesigură. Autorii acestor acte abominabile sunt susținuți din umbră de diferite cercuri de interese, politice financiare sau de altă natură, sunt bine camuflați și acoperiți, greu de descoperit, de judecat și de pedepsit.

Discrepanța dintre țările bogate și cele sărace generează, în mod inevitabil, conflicte de ordin politic, economic și militar. Mase tot mai mari de oameni din zonele sărace migrează spre țările dezvoltate, în căutarea unor oaze de securitate materială și socială. Puse în fața acestor fenomene, țările din occidentul Europei și cele din nordul continentului american (Statele Unite și Canada) par a fi speriate și nesigure. Noii veniți în aceste țări sunt nepoștiți și discriminați în fel și chip. Nici chiar cetățenii proveniți din țările est- și central europene, intrate de curând în UE, nu sunt scutiți de acest tratament și nu pot beneficia decât în mică măsură de cetățenia europeană atât de mult râvnită de ei.

Existența unor zone de conflict (Iraq, Afganistan, Georgia, Moldova de dincolo de Prut și altele, din mai toate continentele), sunt un factor de mare risc și amenință păstrarea echilibrului securității generale și al fiecărui stat național în parte. Cauzele acestor stări conflictuale sunt numeroase, iar rezolvarea sau măcar ameliorarea lor este foarte anevoioasă și presupune un efort coordonat al tuturor națiunilor, efort la care se ajunge tot mai greu.

Ca urmare directă sau indirectă a situațiilor existente, și, ca un corolar al tuturor relelor existente în lume, la nivel global și regional s-a instalat o criză profundă, fără precedent. Criza este deja prezentă în aproape toate țările lumii și în România. Ea a dobândit un caracter mondial, se manifestă cu mare forță pe plan economic, financiar și social. Criza este fără milă acolo unde apare, dar lovește și mai tare populația săracă și pe cei care își caută fericirea pe meleaguri străine. După părerea noastră, situația de criză a fost provocată și are ca principală cauză și punct de pornire imoralitatea celor puternici, a îmbogățitorilor de pretutindeni, din munca celor mulți și umili, lipsiți de mijloace de subzistență și de o alternativă viabilă de a munci și trăi în stare de normalitate, fiecare în țara sa. În al doilea rând, se fac vinovați de această stare de lucruri cei care și-au asumat răspunderea să conducă destinele lumii și a fiecărei națiuni în parte.

Să facem câteva referiri și la situația de la noi.

Românii s-au considerat din totdeauna un popor creștin și, prin urmare, firesc ar fi ca la baza relațiilor din societatea noastră să guverneze principiile moralei creștine. Dar, în viața de zi cu zi, lucrurile nu stau tocmai așa. Trebuie precizat, totuși, și faptul că această situație ar putea fi justificată, cel puțin în parte, de cauze obiective. În acest sens vom aminti doar faptul că, după ultimul război mondial, în România au avut loc importante mutații de ordin politic, economic, moral și spiritual. Românii au fost afundați în deceniile negre ale comunismului, perioadă în care poporul nostru a fost pus la grele încercări, când morala creștină a fost confiscată și înlocuită cu o morală de tip nou, cea comunistă. Această înlocuire s-a realizat într-un timp relativ scurt. Prin instituțiile de educație s-au organizat acțiuni sistematice de pervertire și îndoctrinare a tuturor cetățenilor și, în mai mare măsură, a tineretului (prin instituțiile școlare), cu ideologia comunistă. S-a negat și s-a ascuns adevărul mistificându-se istoria neamului nostru. S-a trecut la desființarea unor instituții laice și religioase, în scopul înlocuirii valorilor culturale naționale și religioase, cu altele străine nouă. Au fost înlăturate sau eliminate fizic mari personalități românești din toate sferele vieții sociale (politică, economie,

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

armată, știință și cercetare, educație, cultură, culte religioase etc.).

Urmare a acestor acțiuni de schimbare, făcute la comanda și sub presiunea regimului comunist, prin brațul atotputernic al Securității, efectele catastrofale nu au întârziat să apară. Adevărul a fost înlocuit cu minciuna, încrederea cu suspiciunea, iubirea cu ura, respectul cu disprețul, valoarea cu nonvaloarea. Țara a ajuns să fie condusă de cadre de partid recrutate din rândul unor oameni lipsiți de cultură, de prestigiu social, de experiență și pregătire profesională adecvată, avizi de putere și de măririi deșarte, instrumente docile și cu totul aservite noilor stăpâni. Astfel, în societatea românească s-a instalat, treptat, totalitarismul. Evenimentele au evoluat spre o degradare economică, culturală, socială și morală crescândă. S-a instalat treptat o neîncredere reciprocă între oameni, o lipsă de respect și o anumită ostilitate față de noii conducători și față de anumite instituții conduse de către aceștia. Ostilitatea apărută la început s-a accentuat pe parcurs și datorită împărțirii populației țării în clase și pături sociale. Chiar din primul moment al acestei împărțiri, s-a creat un fel de dihotomie. Populația a fost cuprinsă în două mari categorii: o categorie considerată progresistă și alta retrogradă. Prima cu multe drepturi și facilități, iar a doua, mai mult cu obligații și constrângeri, cu plata unor impozite și cote obligatorii foarte mari, cu limitarea multor drepturi și libertăți cetățenești. Aceste schimbări, atitudini și nedreptăți pentru o mare parte din populație, au condus, în timp, la apariția unor antagonisme sociale și, ca o reacție a celor defavorizați, la constituirea unor organizații și formații de luptă anticomunistă și antisovietică. Represaliile dure împotriva celor care nu acceptau aceste schimbări și masca democratică sub care se derulau, erau justificate de comuniști prin așa-zisa luptă de clasă. Învrăjbirea dintre oameni a condus, în cele din urmă, la înrăirea acestora mergând până la slăbirea credinței și speranței în Dumnezeu și în forțele proprii. O altă cauză majoră a degradării morale a fost reforma învățământului din 1948, când atât în formă, cât mai cu seamă în conținut, sistemul de educație a fost golit, aproape în totalitate, de principiile moralei creștine. Lipsa de încredere și ura între oameni apare, după cum se știe, cu mai mare pregnanță în condițiile societăților totalitare și a celor în care are loc sărăcirea continuă a majorității populației. La noi au fost întrunite amândouă condițiile. În asemenea societăți, de regulă, clasa conducătoare, incompetentă și incapabilă să rezolve problemele reale, promovează intenționat suspiciunea și delațiunea. Încearcă să rămână, cu orice preț, la putere și să găsească vinovați, țapi ispășitori, cu totul în altă parte decât acolo unde de fapt se găsesc aceștia. Prin scoaterea religiei și a bazelor ei doctrinare și filosofice din activitatea de educație, timp de decenii, și prin îngrădirea accesului tinerilor la Bi-

serică, s-a urmărit negarea existenței sufletului și a tot ceea ce este legat de credința în Dumnezeu. O primă consecință a măsurii a fost pierderea sensului adevărat al practicii religioase din viața oamenilor. În același timp, o astfel de interdicție a reprezentat o lovitură gravă dată persoanei umane, prin pierderea spiritualității individuale și, în același timp, o privare a sufletului de experiența simbolică și reflexivă. O altă consecință, datorată în bună măsură educației bazate pe morala comunistă, a fost fractura morală produsă prin dispariția reperelor valorice. „Fără o scară personală de valori – spune Ștefan Augustin Doinaș – individul e pierdut; cu atât mai mult un popor”. Omul, trăind într-un spațiu cultural sărăcit spiritual, ajunge la un moment dat la ceea ce se cheamă tembelism, adică la acel stadiu în care nimeni nu mai ia nimic în serios și totul cade în derizoriu.

Abia după 1989 s-a putut observa mai clar acest lucru, când s-a ajuns într-o situație jenantă: multor români a început să le fie rușine de români sau că sunt români. Hoția și corupția s-au generalizat. Violența a început să se simtă ca la ea acasă. Reformele din toate domeniile, în măsura în care s-au produs, nu au avut și nu au nici pe departe efectul scontat. Toate inițiativele și acțiunile întreprinse în acest scop, și care se doreau a fi de mare anvergură, au eșuat și sunt sortite să alunece în banal. Starea de lucruri din țară mai poate fi pusă, în parte, și pe seama celor care ne-au condus începând cu anul 1989. Au fost oare conducătorii noștri sau sunt în prezent modele morale, demne de urmat pentru cei pe care îi conduc?

După practici bine cunoscute în trecutul apropiat, aducem și astăzi pe tapet faptul că poporul român este bun și harnic, tolerant și primitiv. La fel se spune și despre conducătorii lui, (care, cu prilejul diferitelor sărbători naționale și religioase sunt prezenți alături de mulțimile adunate în biserici, piețe sau săli festive și, nu oriunde, ci în rândul întâi, nu în cel de la mijloc sau în cel din spate). Oare așa să fie? Probabil că da. Cine ne dă dreptul să-i judecăm mai ales pe conducători? Singura problemă pentru conducătorii aleși sau numiți în funcții înalte se leagă de faptul că mereu numele lor este aclamat și, nu de puține ori, în justiție, alături de numele unor persoane certate cu legea, iar televiziunile și ziarele scot la iveală prea multe gafe și legături de afaceri ale acestora chiar și cu acea lume zisă interlopă.

Reflectând asupra celor descrise mai sus, se pune întrebarea: oare instituțiile de educație din zilele noastre, mai ales Familia, Școala și Biserica, își îndeplinesc cu adevărat și în măsura cuvenită misiunea ce le revine, ca instituții fundamentale ale statului, sau au căzut și ele într-un dogmatism și formalism pe care nu-l pot depăși?

Criza morală pe care o traversăm astăzi poate avea multe alte cauze, unele profund înrădăcinate în

(continuare în pag. 17)

Sărbătorirea a 90 de ani de la intrarea trupelor române în Oradea

Eliberarea Oradei în urmă cu 90 de ani este sărbătorită de oficialitățile locale și județene prin organizarea unor manifestări culturale religioase. Cu această ocazie, Preasfințitul Virgil Bercea a participat la o expoziție tematică organizată de Muzeul Aurel Lazăr.

În cadrul expoziției au fost prezentate o serie de obiecte cu valoare istorică deosebită, precum și imagini legate de evenimentele care au avut loc odată cu eliberarea Oradei de către trupele române. La expoziție au participat primarul municipiului Oradea Ilie Bolojan, d-na Ligia Mirișan, Directorul Direcției de Cultură Bihor, Aurel Chiriac, Directorul Muzeului Țării Crișurilor, consilieri locali, precum și reprezentanți ai diferitelor instituții culturale orădene, precum și Preasfinția Sa Sofronie Drincec, Episcopul ortodox al Oradei.

În cuvântul său, Preasfințitul Virgil Bercea a felicitat organizatorii pentru reușita acestei expoziții, menționând rolul Bisericii Greco-Catolice în menținerea identității naționale a poporului român pe aceste me-



leaguri. Dealtfel, cu ocazia vizitei pe care a efectuat-o la Oradea, regale Ferdinand a fost găzduit de către Episcopul Demetriu Radu la palatul episcopal. Manifestările vor continua luni, când atât în Catedrala Sfântul Nicolae, cât și în Biserica cu lună vor fi celebrate slujbe de pomenire pentru eroii neamului care și-au dat viața pentru eliberarea acestei regiuni.

Biroul de presă

Expoziție foto

Cu ocazia împlinirii a 10 ani de la vizita Papei Ioan Paul al II-lea în țara noastră a avut loc în Aula Magna a Facultății de Teologie Greco-Catolică din Oradea, vernisajul unei expoziții fotografice. În cadrul acesteia au fost prezentate o serie de fotografii care ilustrează momente semnificative care au marcat acest eveniment deosebit.

În același timp a fost prezentat și un scurt film despre vizita Sfântului Părinte la București. Momentele unice cum ar fi întâlnirea cu Cardinalul Alexandru Todea, precum și cu mulțimea de credincioși care l-au întâmpinat cu bucurie au creat o puternică impresie în rândul participanților la această expoziție. Pe parcursul desfășurării vernisajului părintele Adrian Podar a făcut o scurtă referire la viața și activitatea Papei.

Corurile Schola Cantorum a Seminarului Teologic, Corul l'Anunciazione a Colegiului Sfânta Familie dirijate de prof. dr. Radu Mureșan și Corul Fiat Lux a



Liceului Teologic Greco-Catolic din Oradea, dirijat de prof. Monica Nica au prezentat scurte momente artistice.

De asemenea a fost lansată cartea intitulată "Dumnezeu și omul, o întâlnire mântuitoare", scrisă de preotul profesor dr. Renzo Lavatori. Cu această ocazie părintele profesor Alexandru Buzalic a făcut o scurtă prezentare a lucrării.

Biroul de presă

(urmare din pag. 17)

conștiința oamenilor de pe aceste meleaguri. După aspectul general și forma de manifestare, fenomenul pare a corespunde într-un tot al unei afirmații făcute odată de Emil Cioran: „...Aici, la porțile Orientului unde totul e luat á la légère, tembelismul nostru se trădează și în faptul că vorbim despre Dumnezeu cu aceeași nonșalanță și vulgaritate cu care vorbim despre noi înșine și cu aceeași ipocrizie...”.

Prima sarcină a fiecărei familii și a tuturor instituțiilor care fac direct sau indirect educație, ar fi să înțeleagă că, educația trebuie să fie prin definiție pozitivă, să conducă spre adevăr, spre bine și spre frumos.

Scopul educației, în viziunea prezentată mai sus, este desprins din principiile moralei creștine. În acest caz, se poate afirma că idealul educațional este caracterizat de o înaltă moralitate, iar acest lucru este valabil pentru că urmărește: „dezvoltarea liberă și responsabilă a persoanei, astfel încât aceasta să-și poată pune în mod liber și bucuros puterile în slujba întregii omeniri”.

Religia s-a dovedit în decursul istoriei, un factor antropogenetic indispensabil procesului de umanizare și exprimare a spiritului uman, factor care, în ultimă instanță, devine izvorul culturii și liantul care conduce la manifestarea spiritului uman.

Fratele Damian (Mihai) Bakos a plecat la Domnul

Fratele Damian s-a născut la 21 octombrie 1923, în Satul Mic, județul Arad, din părinții Francisc și Emențiana. Primele șase clase primare le-a urmat la școala din localitatea natală.

La vârsta de 12 ani a cerut și a fost primit ca junior, la Oradea, în Congregația Frații Școlilor Creștine. Între anii 1935-1937 a studiat la Liceul Emanoil Gojdu, iar între 1937-1939 a frecventat Școala Normală.

În anul 1940, a intrat în noviciatul Fraților Școlilor Creștine, din București, iar la 8 septembrie 1941 a depus primele voturi. Între anii 1942-1944 a făcut Scolasticatul la Blaj, unde și-a continuat studiile la Școala normală din aceeași localitate.

A efectuat stagiul militar în localitățile Turnu Severin, Ineu și Craiova, de unde a fost lăsat la vatră, la 10 ianuarie 1945.

Între anii 1945-1959 s-a aflat la București. Până la naționalizarea școlilor confesionale, din anul 1948, a fost învățător și catehet la Liceul „Sf. Andrei” al Arhiepiscopiei de București, din Calea Călărașilor nr. 12. După naționalizarea școlilor confesionale a continuat să fie catehet în București. Concomitent și-a continuat studiile la Facultatea de matematică și fizică pe care a absolvit-o în anul 1953.

La 28 iunie 1958, când mulți membri ai Bisericii sfârșeau ca martiri sau sufereau în închisorile comuniste, Fr. Damian cu mult curaj depunea voturile perpetue, angajându-se să-l slujească pe Dumnezeu până la moarte ca Frate al Școlilor Creștine. Anul trecut și-a sărbătorit Jubileul de aur al consacrării.

Între 1959 și 1964 a fost trimis cu domiciliu obligatoriu în Bărăgan, la Vișoara, județul Ialomița. Deoarece după amnistie nu a mai putut reveni la București, s-a întors la Arad, la rudele sale. Aici a lucrat ca angajat al fabricii de cherestea până în anul 1967.



În anul 1967, preasfințitul Marton Aron l-a chemat la Seminarul teologic din Alba Iulia. Timp de aproape 25 de ani a activat ca director și profesor în cadrul acestui Seminar teologic.

În anul 1992, superiorii Congregației l-au chemat pentru ca împreună cu Frații Atanasie și Marcelin să reîntemeieze o comunitate la Oradea, răspunzând astfel cererii episcopului greco-catolic de Oradea, PSS Vasile Hossu, de a reînființa internatul și de a reorganiza Institutul greco-catolic din aceeași localitate.

În anul 2000, după închiderea comunității din Oradea, s-a alăturat Fraților din comunitatea din Iași. Între anii 2001-2003, a fost în comunitatea Fraților din Strebersdorf-Viena, iar din vara anului 2003 a revenit în comunitatea din Iași.

În ultima perioadă mai grea a vieții sale a fost îngrijit în comunitate de Fr. Thomas Voss, iar în luna aprilie a anului 2008 a fost primit în Căminul de bătrâni „Sfântul Iosif” al surorilor „Fiicele Sfintei Maria a Divinei Providențe” din Iași, unde a fost îngrijit în mod exemplar până în ultima clipă a vieții sale.

În dimineața zilei de 14 aprilie, în a treia zi din Octava sfintelor Paști, Fr. Damian a trecut la cele veșnice. Însmormântarea a avut loc vineri, 17 aprilie, în cimitirul Belu catolic din București.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!



Croitoria

Asociației Caritas Eparhial Oradea
oferă spre vânzare, la comandă, următoarele articole:

Uniforme școlare:

Copii până la 1,40 m înălțime FETE: Pantalón - **35 lei**; Vestă - **25 lei**; Fustă Pantalón - **30 lei**; **La set 90 lei**; BĂIEȚI: Pantalón - **35 lei**; Vestă - **25 lei**; **La set 60 lei**; Copii peste 1,40 m înălțime FETE: Pantalón - **40 lei**; Vestă - **30 lei**; Fustă Pantalón - **35 lei**; **La set 105 lei**; BĂIEȚI: Pantalón - **40 lei**; Vestă - **30 lei**; **La set 70 lei**.

Steaguri:

Steag România, 140 cm x 90 cm, - **28,5 lei**; Steag UE, 140 cm x 90 cm - **40 lei**; Steag Vatican, 140 cm x 90 cm - **50 lei**; Steag cu Stemă mică, 140 cm x 90 cm - **40 lei**; Steag Simplu (fără imprimare) 140 cm x 90 cm - **28,5 lei**; Set 4 steaguri România, UE, Vatican, bernă - **100 lei**.

* Steagurile sunt realizate pe material *saten* cu imprimare pe o singură față.



Cămăși și articole pentru preoți

Cămașă mânecă scurtă - **40 lei**;
Cămașă mânecă lungă - **45 lei**;
Reverendă - **205 lei**;
Stihar - **100 lei**.

Persoana de contact: Lascu Monika
Tel. : 0770/ 115 200; 0720/ 651 662
Fax: 40/359/ 418 211;

Olimpiada Națională de Religie Greco-Catolică, Zalău - 2009

În zilele de 8-10 mai 2008, în organizarea Comisiei Sinodale pentru Educație Catolică din cadrul Sinodului Bisericii Greco-Catolice, s-a desfășurat la Zalău Olimpiada națională la disciplina religie greco-catolică.

Olimpiada de religie este un moment important din ciclul unui an de studiu la această disciplină școlară. Suntem mândri că orașul nostru a fost gazda celei de a doua ediții a Olimpiadei Naționale de Religie Greco-Catolică. La olimpiadă au participat 90 de elevi din toate eparhiile greco-catolice din țara noastră.

Festivitățile de deschidere și de premiere a participanților au avut loc la Biserica Sf. Familie din Zalău în cadrul unor celebrări liturgice. La aceste momente preoții, în alocuțiunile lor (vicar foraneu Pr. Țurcaș Gheorghe, Pr. Nicolae Bodea), au evidențiat importanța olimpiadei de religie în curriculumul școlar.

Pe parcursul celor trei zile, organizatorii au alcătuit un program adecvat din care nu au lipsit o excursie la Grădina botanică din Jibou și o serată distractivă (Parohia *Sfânta Familie* Zalău).

Rezultatele elevilor noștri oglindesc eforturile profesorilor de religie, care și la Zalău au avut satisfacții deosebite. Ca la orice concurs s-au evidențiat câțiva participanți, așa aminti primii premianți: Liana Rotaru (cls. V-Blaj), Bălănescu Roxana (cls. VI-Cluj), Holhoș Claudia (cls. VI – Zalău), Oros Dionis (cls. VII – Șimleul Silvaniei), Tușa Cristina (cls. VIII – Cluj), Sas Liana (cls. IX – Sighet M.), Boroș Dorina, Chișe Ioana (cls. IX – Oradea), Borca Bianca (cls. X – Sighet M), Cojocaru Ana (cls. X – Oradea), Teodoru Cristina (cls. XI – Satu Mare), Fărcaș Delia, Toma Maria (cls. XI – Oradea), Ștefanca Marișca (cls. XII – Sighet M), Kovacs Marius (cls. XII – Oradea), Păpăza Radu (cls. XII – Cluj), dar meritul este al tuturor participanților care s-au prezentat admirabil.

Au fost alături de noi dascălii de religie: Cristian Ioviță (Zalău), Ana Dura, Alina Pașcondea, Corina Cata (Oradea), Adrian Tușa (Cluj), Ileana Sandru (Satu Mare), Neli Șiman (Sighet M.), Pr. Neiconi Ovidiu (Lugoj), Nastafa Borodi (Călinești Oaș), Maria Bedeoan (Gulești), Rodica Avram (Blaj).

Mulțumim, Preasfințitului Episcop Virgil Ber-



cea pentru implicarea susținută în organizarea acestor activități școlare, precum și coordonatorilor eparhiali din cadrul Biroului catehetic (Insp. Eparhial Florin Jula).

Se cuvine, să amintesc și rolului Inspectoratului Școlar Sălaj, în mod special aduc mulțumiri Domnului Inspector general Ioan Abrudan, Inspectorului școlar de religie Călin Ciurbe, precum și profesorilor care s-au implicat în organizarea acestui concurs. Tot aici vreau să amintesc spiritul organizatoric al profesorului nostru de religie Cristian Ioviță, precum și ajutorul oferit de Școala generală C. Coposu, director d-na Mona Pănică și conducerii Liceului Pedagogic Gh. Șincai Zalău.

Totodată aducem mulțumiri Doamnei Viceprimar Daniela Coța care din propria inițiativă a acordat recompense premianților. De asemenea, interesul Prefecturii Sălaj prin Doamna Subprefect Onorica Abrudan a fost onorabil, Consiliului Local Zalău, dar și sponsorilor care au contribuit la buna desfășurare a activităților. Participanții la Olimpiadă au fost recompensați cu cărți de Pr. Silviu Hodiș (Tg. Lăpuș).

Informații privind Olimpiada zălăuană au fost prezentate într-o publicație specială a Olimpiadei.

În calitate de gazdă ne asumăm responsabilitatea neajunsurilor practice legate de organizare, credem că spiritul acestei acțiuni nu trebuie umbrat de nume, ci de fapte.

Pr. Valer PĂRĂU

Biroul Pastoral Eparhial pentru Laici (BPEL)

Vă comunicăm datele următoarelor întâlniri de formare pentru copii și tineri:

I. 30 Mai 2009 Întâlnirea Eparhială a Copiilor;

II. 20-26 Iulie 2009 Întâlnirea Națională a Tinerilor Catolici la Baia Mare;

III. A doua ediție a Forumului de Vară - Fondacio, va avea loc în perioada 12-16 August 2009. Vor putea participa tineri între (17- 28 ani) - Stâna de Vale. Înscrierile se vor face până în data de 15 iulie. Vom reveni cu detalii.

Biroul Pastoral pentru Laici

Citind vei dobândi! Dobândind poți dărui!

Cumpărând din *Librăria Gutenberg* din Oradea, dăruiești **20%** din prețul cărților pentru masa zilnică pe care Asociația Caritas Eparhial Oradea o oferă la 30 de persoane.

Redescoperă plăcerea de a citi și prin plăcerea de a dărui!

Vino în *Librăria Gutenberg*,
str. Ep. Mihai Pavel, nr.4, Oradea
tel.:0259 424 033



Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2009

IUNIE

Intenția generală

Pentru ca preocuparea internațională față de țările mai sărace să trezească un ajutor mai concret, mai ales pentru a le ușura de povara zdrobitoare a datoriei externe.

Intenția misionară

Pentru ca Bisericile particulare care lucrează în regiunile marcate de violență să fie susținute de iubirea și de apropierea concretă a tuturor catolicilor din lume.